

Talouskatsaus

Kesäkuu 2018

Suhdannousu vähitellen kypsymässä

Työttömyys edelleen korkealla

- Riskien lisääntyminen ei ole heikentänyt maailmantalouden kasvuennusteita
- Euroalueen nousu jatkuu reilun 2 % tuntumassa, mutta luottamus on pehmentymässä
- Suomen BKT kasvaa viennin vetämänä vuonna 2018 noin 2,5 % – työttömyys alentuu vähitellen
- Julkisen talouden alijäämä pienentyy
- Työvoiman saatavuusongelmat haittaavat yritysten kasvua

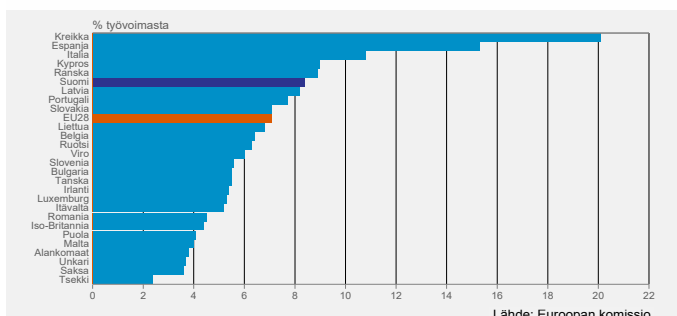
Talouden tärkeimmät luvut Suomesta ja maailmalta

	2016	2017*	2018*	2019*
Suomen bkt, vuosim. %	2,1	2,6	2,6	2,2
-Yksityinen kulutus, vuosim. %	1,8	1,6	1,8	1,5
-Vienti, vuosimuutos %	3,5	7,8	6,1	4,8
-Investoinnit, vuosim. %	7,4	6,3	3,6	3,8
-Inflaatio	0,4	0,7	1,2	1,4
-Työttömyysaste, %	8,8	8,6	8,1	7,5
-Julkistalouden alijäämä/bkt, %	-1,8	-0,6	-0,6	-0,2
Maailman bkt, vuosim. %	3,1	3,7	3,8	3,9
USA:n bkt, vuosim. %	1,6	2,3	2,9	2,8
Euroalueen bkt, vuosim. %	1,7	2,5	2,2	2,1
Kiinan BKT, vuosim. %	6,7	6,9	6,7	6,4

Toteuma vuodelle 2016 ja ennusteet vuosille 2017–2019.

Lähteet: Tilastokeskus, VM ja OECD

Työttömyysaste-ennuste vuodelle 2018

“Työttömyydessä suuret erot EU-maissa – Suomessa työttömyysaste ylittää edelleen EU:n keskiarvon”

Maailmantalous hyvässä vedossa – riskit lisääntyvät

Maailmantalouden kasvu on nopeutumassa lähelle 4 %. Suhdannesykli saavuttaa todennäköisesti lähivuosina huippunsa ja kääntyy laskuun. Pahimmat riskit liittyvät USA:n asettamiin teräksen ja alumiinin tuontitulleihin, kevyen korkopolitiikan aiheuttamiin häiriöihin rahoitusmarkkinoilla ja öljyn hinnan kohoamiseen.

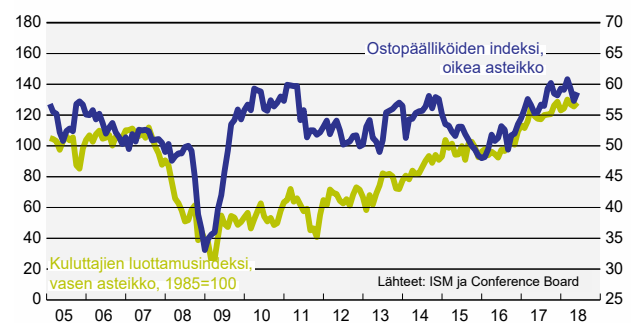
USA:ssa kasvu jatkuu vahvana toistaiseksi

Kuluttajien ja yritysten luottamusindikaattorit viittaavat siihen, että kasvuvauhti vahvistuu lähikuukausina. USA:n talouskasvu on veronkevennyksen ja maailman talouden vedon siivittämänä kiihtymässä tänä ja ensi vuonna lähes 3 prosenttiin.

Riskit kasvun pysähtymisestä ovat kasvaneet. Noususuhdanne on jatkunut USA:ssa pitkään. Osakemarkkinat ovat ennätyskallisen korkealla. Työmarkkinat ovat kireät, kun työttömyys on painunut 4 % tuntumaan ja palkankorotusten pelätään alkavan kiihdyttää inflaatiota.

Yhdysvaltain keskuspankin FED:in odotetaan nostavan ohjauksorkkoa asteittain 3,25 % vuoden 2019 loppuun mennessä. Presidentti Trumpin asettamien tuontitullien arvioidaan enemmän vahingoittavan kuin hyödyttävän maan taloutta.

USA:n luottamusindikaattorit vahvoja

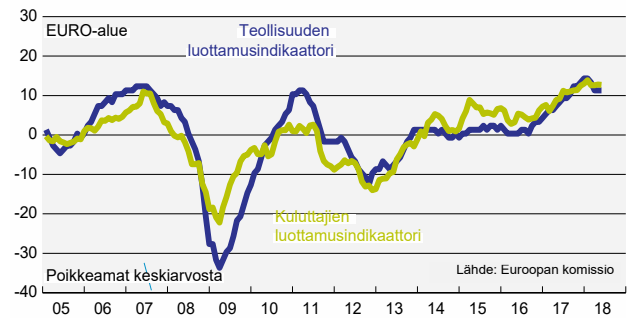
Euroalueella BKT nousee noin 2 %

Euroalueella tuotanto on noussut yhtäjaksoisesti lähes kaksi vuotta. Kasvu jatkunee kuitenkin tasaisena, vaikka luottamusindikaattorit ovat viime kuukausina laskeneet huipputasoltaan. Kauppasodan uhan ohella huolta aiheuttaa Italian poliittinen epävarmuus.

Vuosina 2018 ja 2019 euroalueen BKT:n kasvu ylittää runsaaseen 2 prosenttiin. Euromaiden vienti on lisääntynyt maailmantalouden elpymisen ansiosta. Kotimaista kysyntää puolestaan edesauttavat matalat korot ja lievästi kasvuhakuinen finanssipolitiikka.

Inflaatio on alle tavoitetason ja on todennäköistä, että EKP pitää ohjauksorkonsa nollassa ja jatkaneen vuonna 2019 aloittamaansa arvopaperien osto-ohjelmaa vuoteen 2019 asti. Siten korot voivat pysyä matalina vielä koko ensi vuoden. Tämä on hyvä uutinen monen julkisen talouden velkaongelmien kanssa kamppailevan maan kannalta.

Euroopan ilmapii-indikaattorit korkealla

Venäjän talous on kohentumassa öljyn hinnan nousun ansiosta

Venäjän talous on voimistunut jonkin verran öljyn hinnan nousun takia. Öljyn barrelihinta on kevään aikana noussut yli 70 dollariin. Maailman taloudesta erilleen joutuminen ja teknologiatuonnin rajoittaminen eivät lupaa maan taloudelle vahvoja näkymiä.

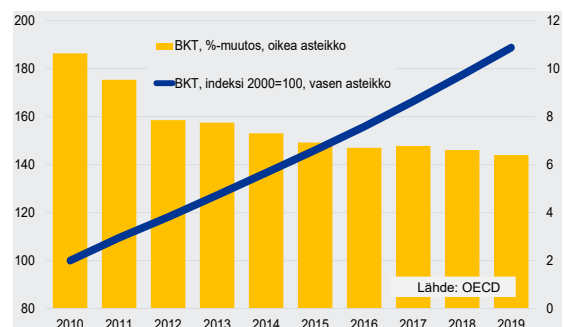
Viime vuonna BKT kasvoi noin 1,5 %. OECD ennustaa Venäjän talouden nousevan lähinnä yksityisen kulutuksen vetämänä 1,8 %. Ensi vuonna kasvu jää 1,5 % tuntumaan. Merkittävästi tätä nopeampaa talouskasvua ei odoteta, ellei rakenneuudistuksia saada aikaan.

Kiinan talous edelleen vahva – velkaantuneisuus huolettaa

Kiinan talouden nousu vaimenee vuosina 2018 ja 2019 viennin sekä investointien kasvun hiipumisen seurauksena 6–7 prosenttiin. Nousua vauhditetaan tarvittaessa julkisilla investoinneilla, jotta maa saavuttaisi tavoitteensa kaksinkertaistaa BKT vuosina 2010–2020.

IMF on todennut, että velan suhde kokonaistuotantoon ei ole kestävä keskipitkällä aikavälillä. Tämä siitäkin huolimatta, että Kiinalla on huomattavat vaihtotaseen ylijäämistä kumuloituneet puskurit. Varjopankkitoimintaa pyritään hillitsemään ja luottojen kasvu on hidastumassa.

Kiinan tavoitteena BKT:n tuplaaminen 2010–2020

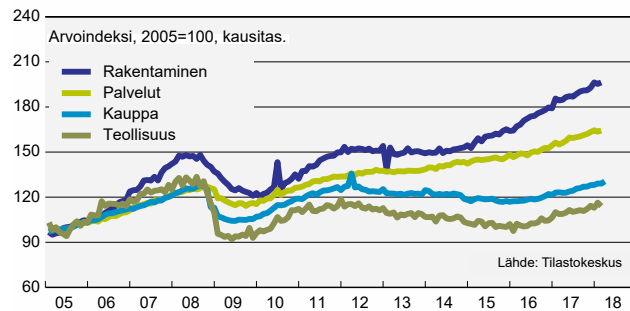
Suomen talous pirteänä – kulutus saamassa lisää vetovastuuta

BKT kasvaa tänä vuonna 2,5–3 %

Ennakkotietojen mukaan bruttokansantuote kasvoi viime vuonna 2,6 % verrattuna edelliseen vuoteen. Tämä oli hieman vähemmän kuin ennakkolliset indikaattorit olivat osoittaneet. Myönteistä on kuitenkin, että kasvu jatkui 3,1 % vuosivauhdilla kuluvan vuoden ensimmäisellä vuosineljänneksellä.

Suhdannekyselyjen perusteella on ilmeistä, että vuonna 2018 kasvu jatkuu ainakin ensimmäisen vuosipuoliskon. Ennustelaitosten (*) viimeisimmät BKT:n kasvuarvot vuodelle 2018 ovat keskimäärin 2,7 % tuntumassa. Vuonna 2019 laitokset (*) ennustavat taloudelle runsaan 2 prosentin nousua.

Kaikkien pääalojen liikevaihto nousussa

Vienti edelleen hyvässä vauhdissa

Viime vuonna Suomen taloutta kasvattivat erityisesti investointien sekä viennin lisääntyminen. Investoinnit olivat vuonna 2017 noin 6,4 % suuremmat kuin vuotta aiemmin. Viennin volyyymi kasvoi 8,3 % ja tuonnin volyyymi 2,6 %. Yksityisen kulutuksen volyyymi kasvoi 1,6 %, julkisen kulutus lisääntyi 1,3 %.

Vientiä tukee markkinoiden piristymisen ohella kustannuskilpailukyvyyn suotuisa kehitys. Tutkimuslaitosten (*) viimeisimpien vienninennusteiden mukaan vuonna 2018 viennin ennustetaan kasvavan lähes 6 %.

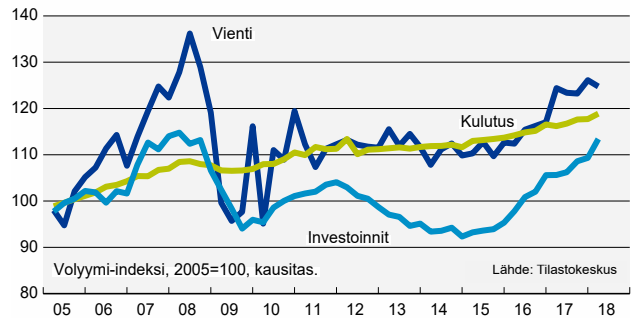
Kiinteiden investointien nousu jatkui alkuvuonna

Kiinteiden investointien kasvu on ollut Suomessa vahvaa. Viime vuonna investoinnit lisääntyivät 6,3 %. ETLA:n mukaan tehdasteollisuuden investoinnit kasvoivat viime vuonna runsaat 15 % mm. metsä-, kemian ja metalliteollisuuden suurhankkeiden valmistumisen myötä. Rakentaminen lisääntyi noin 5 %.

Teollisuuden investointiasteen (investoinnit/tuotanto) pitkään jatkunut lasku taittui viime vuonna. Myös alan pääomakanta ei viime vuonna enää laskenut. Lisäksi investoinnit tutkimukseen, kehittämiseen ja ohjelmistoihin kasvoivat viime vuonna ensimmäisen kerran vuoden 2010 jälkeen.

Ennustelaitosten (*) viimeisimpien arvioiden mukaan vuonna 2018 investoinnit kasvavat lähes 5 %. EK:n investointiedustelun mukaan todennäköisesti myös t&k-investoinnit jatkavat kasvuaan tänä vuonna.

Kulutus ja investoinnit talouden vetureina

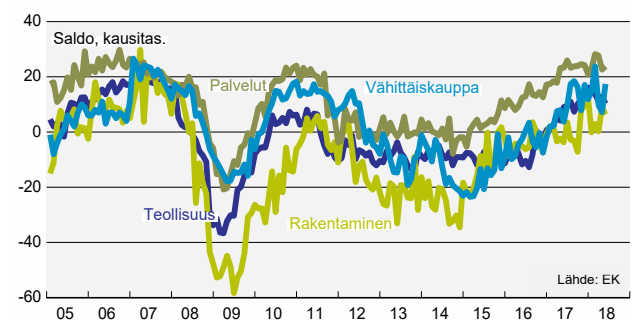

Kulutuksen kasvu melko vahvaa

Kulutuksen nousu oli vahvaa vuonna 2017. Ennakkotietojen mukaan yksityinen kulutus nousi viime vuonna 1,6 %. Julkiset kulutusmenot puolestaan kasvoivat 1 % viime vuonna. Kehitystä on vahvistanut työllisyyden parantuminen ja kuluttajien vahva luottamus.

Vuosina 2018 ja 2019 ja yksityisen kulutuksen nousua vahvistavat sovitut palkankorotukset. Ennustelaitosten (*) viimeisimpien arvioiden mukaan yksityisen kulutuksen volyyymi kasvaa vuonna 2018 runsaat 2 % ja vuonna 2019 noin 1,8 %.

Elinkeinoelämän luottamusindikaattorit korkealla

Suhdannekyselyt lupaavat loppuvuodelle nousua, työvoiman saatavuus vaikeutunut

Teollisuuden luottamus oli toukokuussa selvästi keskimääräistä vahvempaa. Varastojen kasvu painoi kuitenkin hieman luottamusindikaattoria. Myös rakentamisen, palvelujen ja vähittäiskaupan suhdannearvot olivat pitkän aikavälin keskiarvoa myönteisemmät.

EK:n viimeisimpien suhdannebarometrien mukaan ammatitaitoisen työvoiman saatavuudesta on tullut tärkeä tuotannon tai myynnin kasvun este. Erityisesti palveluiden tilanne on kärjistynyt alkuvuonna. Koko elinkeinoelämän vastaajista 28 prosenttia koki rekrytointiongelmia kasvun esteeksi.

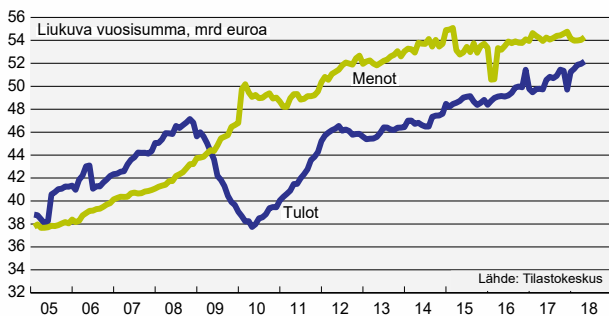
Julkistaloudessa käänne parempaan – työttömyys edelleen korkealla tasolla

Valtion velanottotarve pienentynyt

Julkisen talouden tasapaino on alkanut parantua ja velkasuhde (velka/bkt) pienentyä hallituksen päättämien sopeutustoimien ja talouskasvun nopeutumisen ansiosta. Julkistalouden alijäämä vuodelle 2017 painui noin 1,3 mrd euroon, joka on 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen.

Ennustelaitosten viimeisimmät arviot vuoden 2018 ja 2019 julkisen talouden alijäämästä ovat noin 0,5 % ja ensi vuonna noin 0,25 % suhteessa BKT:hen, joka vastaa noin 0,6 mrd euroa.

Valtiontalouden vaje pienentymässä

Alijäämä pienenee ja veroaste laskee

Erityisen myönteistä viime kuukausien kehityksessä on se, että julkistalouden alijäämä pienenee samalla kun kansantalouden kokonaisverorasitus laskee. ETLA:n mukaan kansantalouden veroaste (verokertymä/bkt) putoaa vuosina 2016–2019 noin 1,5 prosenttiyksikköä.

Julkistalouden kannalta matala työttömyys ja erityisesti yksityisen sektorin korkeampi työllisyys ovat ratkaisevia. Työttömän työllistyessä työttömyys- ja sosiaaliturvamenot alentuvat ja ansiotuloista perittävät verotulot puolestaan kasvavat.

Työllisyyden kasvu hidastunut – työttömyys jäämässä tänä vuonna 8 prosenttiin

Tuotannon nopea kasvu on vihdoinkin alkanut näkyä työmarkkinoilla. Huhtikuussa työttömyysaste oli 8,6 %, mikä on 1,7 % yksikköä vähemmän kuin vuosi sitten. Kausitasoitettuna työttömyysaste oli 8 %.

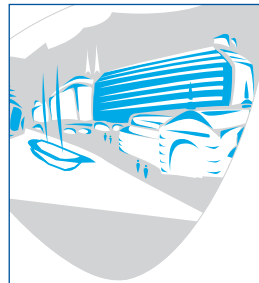
Työllisiä oli 48 000 enemmän kuin edellisvuoden huhtikuussa. Tällöin työllisyysasteen kausi- ja satunnaisvaihtelusta tasoitettu trendi oli 71,0 %.

Työvoiman ulkopuolella olevia oli 10 000 vähemmän kuin vuosi sitten. Työllisten määrä on ollut kasvussa vuoden

2016 alusta lähtien. Viime kuukausina työllisyyden kasvu on hidastunut.

Todennäköisesti työllisyyden hyvä kehitys kuitenkin jatkuu. EK:n toukokuussa julkistaman Suhdannebarometrin mukaan kaikki yksityiset päätoimialat kasvattavat henkilökuntaansa lähikuukausina.

Tutkimuslaitokset (*) ennustavat työttömyysasteen painuvan ensi vuonna noin 7,5 prosenttiin.

Jussi Mustonen:

Populismien varjot maailman yllä

Globaalitalouden kasvunäkymät ovat yhä hyvät. Päävastuu kasvusta on tällä hetkellä USA:lla ja Kiinalla, mutta myös Eurooppa on hyvissä asemissa. Poliittinen populismi eri muodoissaan vaarantaa kuitenkin kasvun jatkoa. Euroalueen pahin uhkakuva olisi Italian ajautuminen sellaiseen umpikujaan, jossa maa on yhtäältä liian suuri annettavaksi kaatua ja toisaalta liian suuri pelastettavaksi.

Vapaakauppa, vahvat instituutiot sekä sääntöjen kunnioittaminen ovat perusedellytyksiä maiden menestykselle. USA:n lisääntyvästä protektionismista on tullut uusi riski maailmantaloudelle. Teoriassa on mahdollista, että markkinavoimaa omaavat suuret valtiot voivat hyötyä protektionismistaan muiden kustannuksella. USA:n välituotteisiin kohdistuva suojapolitiikka on kuitenkin tässä suhteessa harhateillä. Kiinan epäreiluiksi koettujen käytäntöjen muuttamisen sijaan maa ampuu nyt nilkkaan itseään ja ystäviään.

Ulkomaankaupan strateginen peliasetus on nyt erityisen ongelmallinen, koska poliittisen populismien paineessa laajan kauppasodan leviäminen on aiempaa todennäköisempää – siitäkin huolimatta, ettei se ole kenenkään etujen mukaista. Täyden kauppasodan aiheuttamat menetykset olisivat arviolta useita prosentteja maailman tuotannosta. Tähän uhkaan Suomi voi varautua parantamalla kilpailukykyään.

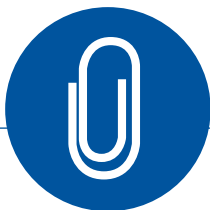
(*) Ennustevertailu liitteenä katsauksen lopussa

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki
Puhelin 09 420 20 • www.ek.fi

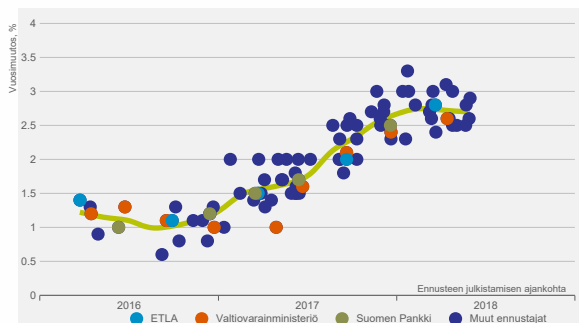
Lisätietoja

Ekonomisti Simo Pinomaa
Puh 040 7154230 • etunimi.sukunimi@ek.fi
@Pinomsi

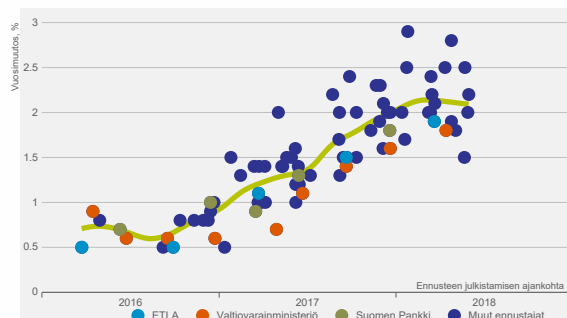

Liite: Ennusteiden tarkentuminen

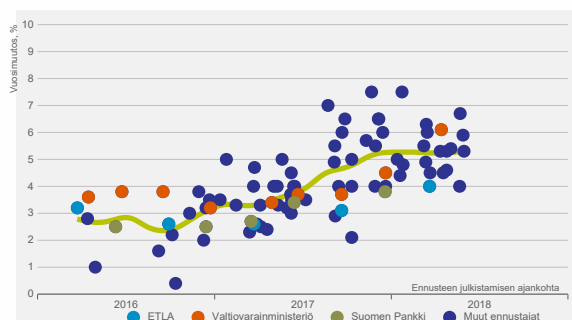
Vuoden 2018 BKT-ennusteet

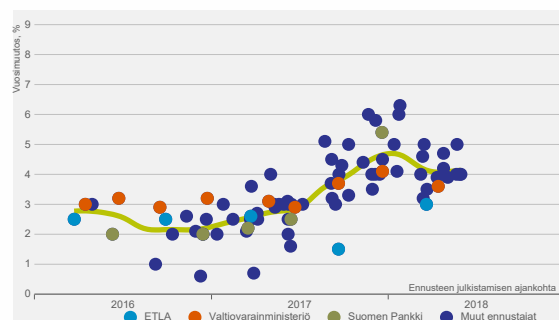
Vuoden 2018 yksityisen kulutuksen ennusteet

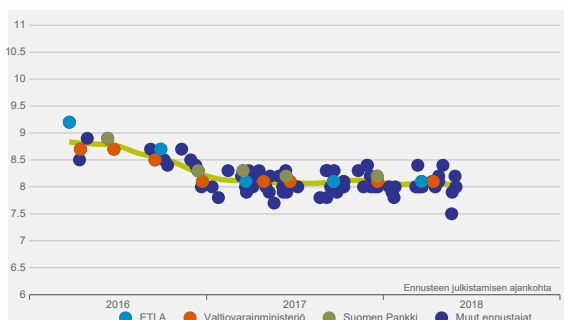
Vuoden 2018 vientiennusteet

Vuoden 2018 investointiennusteet

Vuoden 2018 työttömyysaste-ennusteet

Vuoden 2018 julkisen talouden alijäämän ennusteet

